

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อสืบค้นและรวบรวมประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพระพุทธรูป โบราณวัตถุที่มีอยู่เดิมในวัด และสิ่งของเครื่องใช้โบราณที่ประชาชนนำมาบริจาคเพื่อจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ชุมชนวัดสภารศ และทำการออกแบบและสร้างพิพิธภัณฑ์ชุมชน สร้างกลไกในการจัดการพิพิธภัณฑ์หลังจากการสร้างและตกแต่งพิพิธภัณฑ์แล้วเสร็จ กำหนดรูปแบบการให้บริการแก่ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ส่งเสริมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชน ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากศิลปวัฒนธรรม ได้อย่างสอดคล้องกับวิถีปฏิบัติของคนในชุมชนและสภาวะแวดล้อมปัจจุบัน และค้นหารูปแบบวิธีการดำเนินงานที่เข้ากับบริบทของชุมชน ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการออกแบบและจัดตกแต่งภายในพิพิธภัณฑ์ตลอดจนอัญเชิญพระพุทธรูปและสิ่งของเครื่องใช้โบราณที่ประชาชนได้นำมาบริจาค มาแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์หลังใหม่

การสืบค้นและรวบรวมประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพระพุทธรูป โบราณวัตถุที่มีอยู่เดิม ในวัดและสิ่งของเครื่องใช้โบราณที่ประชาชนนำมาบริจาคผ่านวิธีการต่าง ๆ เช่น สัมภาษณ์จากผู้เฒ่าผู้แก่ ปราชญ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ การจัดประชุมกลุ่มย่อยเฉพาะเรื่อง และสืบค้นจากเอกสารต่าง ๆ การวิเคราะห์หารูปแบบการจัดการเพื่อให้เกิดความทรงจำร่วมของคนในชุมชน พบว่าวัดสภารศมีโบราณวัตถุอยู่ทั้งหมด 113 หน่วย โดยส่วนใหญ่เป็นพระพุทธรูปไม้ศิลปะล้านนา สกุลช่างเมืองน่าน พ.ศ.2356 - พ.ศ.2396 พระพักตร์กลมแบน พระขนงโก่งเป็นสันโค้งบรรจบกันเป็นรูปปีกกาและเชื่อมต่อกับพระนาสิก พระเนตรเหลือบต่ำ พระนาสิกค่อนข้างเล็ก พระโอษฐ์เล็ก มีไรพระศกพระเศียรทำเป็นตารางสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน พระเกตุมาลาทรงเตี้ยรองรับพระศรีมโหฬารสูงเป็นชั้นซ้อน พระกรณยาว ครองจีวรห่มเฉียง สังฆาฏิเป็นแผ่นขนาดปานกลาง ปลายสังฆาฏิยาวลงมาจรดพระนาภี นิ้วพระหัตถ์ยาวเสมอกันส่วนฐานเป็นทรงหกเหลี่ยม ฐานด้านหน้าเรียบลงรักปิดทอง แม่พิมพ์เหรียญ แผ่นพระพิมพ์ คัมภีร์โบราณ เป็นต้น

การศึกษากระบวนการออกแบบออกแบบจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชน และจัดเวทีผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อจัดทำกรอบการดำเนินการวิจัย โดยค้นหาความร่วมมือจากชุมชนในการสร้างกลไกและกระบวนการในการจัดการทั้งก่อนและหลังการจัดตกแต่งพิพิธภัณฑ์ ซึ่งรูปแบบในการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายในพื้นที่ชุมชนสภารศเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนกิจกรรมและประสานงานองค์กรที่เกี่ยวข้องภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้องกับวัดสภารศ ในการกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่การทำงานของคณะกรรมการพิพิธภัณฑ์ชุมชนในแต่ละขอบเขตขั้นตอน เน้นให้ชุมชนในการดำเนินงานที่สามารถเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ด้านการจัดการพิพิธภัณฑ์ชุมชนโดยพิจารณาบริบทโครงสร้างความสัมพันธ์ในท้องถิ่นและระหว่างชุมชนสภารศกับชุมชนภายนอก

การกำหนดโครงสร้างจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมทั้งกับแกนนำและกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของชุมชนในการทำงาน เช่น กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ และรูปแบบกิจกรรมการเข้าเยี่ยมชม และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจริงในการรองรับนักท่องเที่ยว ให้เกิดกิจกรรมและการรับรู้ต่อบุคคลทั่วไปอย่างต่อเนื่องสืบไป

Abstract

This research aimed to search for and to collect the history of the Buddha, antiques existing in a temple and antique objects that were donated for displaying in a museum in Satharot temple as well as to design and construct a museum of the community, to create a method to manage the museum after construction and decorating, to set the format of service for visitors, to promote cultural activities with community participation in conservation and utilization of art and culture according to the practices of the people in the community and current conditions, to find a method of operation that suited with the context of the community, to promote the participation involved in design and interiors of the museum and to take the Buddha image and the ancient things that were donated to exhibit in the new museum.

This research aimed to search for and to collect the history of the Buddha, antiques existing in a temple and antique donated objects were done by various methods such as interviews the elders, experts, setting a meeting and searching from documents. The analysis for a management to achieve the collective memories of people in the community, it was found that there were 113 units of antiques, mostly were wooden Buddha image of Nan craftsmen from 1813-1853 era. The semblance of these Buddha images were round and flat face, the eyebrows were arched and curves like a form of curly brackets and connected to the nose, eyes looking low angle, small nose and mouth, having hairline, the head had diamond tables, long ears. The Ektumala halo was short overlapped with the high aura. They wear wearing yellow monk robe, the outer robe was medium size and the edge of the outer robe stretched to the navel. All fingers length were balanced. The base was hexagonal. The front panel was smooth and lacquered by gold, coins mold, votive tablet panel, Scripture leaves, etc.

There was a study of a design process to establish the community museum and organizing a stage for experts to prepare a framework for the research by searching for cooperation from the community in creating mechanisms and processes of management both before and after the museum decoration. The form of co-operation with the community, Satharot community was leader to drive the activities and being as a coordinator of relevant organizations outside the community. To determine the role of the museum community working staffs in each of the steps, it was focused on the operations that could link the communities and organizations in the area. In the management of the museum community, it was done by considering the context of the relationship between Satharot community and the other communities.

There were placement of the museum structure to make it engage with leaders and groups in the community, for example, setting the role of the working group and setting patterns of visit and management style that is appropriate to the context of the community, including having the ability to monitor the potentiality and

limitations in the actual building plans to support visitors. Building the travel plan, public relation plan, activities and guidelines for the future work were done together with the community and local organizations. In addition, they also improved mistakes, considered the pros and cons, the impact and restrictions on operations and established appropriate guidelines for the further work to form the events and awareness of people continuously.